

A KÜLÖNBÖZŐ FORRÁSOKBAN LEJEGYZETT, LIKVIDÁLT „HÁBORÚS BŰNÖSÖK ÉS NÉPELLENSÉGEK” MAGYARKANIZSA KÖZSÉGEBEN⁴⁶⁶

Magyarkanizsa, Martonos, Oromhegyes és Adorján helytörténeti kutatásait összehasonlítottuk a Vajdasági Levéltár és a Zentai Történelmi Levéltár anyagaival. A munka eredményeképpen új adatok, nevek láttak napvilágot. Martonoson 8, Magyarkanizsán 21, Oromhegyesen 2, Oromon és Adorjánon 1-1, Horgoson pedig 9 eddig ismeretlen áldozat neve került elő.

Az eddigi helytörténeti kutatások szerint Martonoson 25 (24 martonosi és 1 kishomoki), Magyarkanizsán 52 (36 magyarkanizsai, 12 oromhegyesi,⁴⁶⁷ 3 tóthfalusi és 1 oromi), Adorjánon 56, Horgoson 66 (53 horgosi, 5 királyhalmi és 7 környékbeli és 1 törökkanizsai) áldozata volt a magyarirtásnak.⁴⁶⁸

A Vajdasági Levéltár 183 fondjának kutathatóvá válásával lehetőség nyílt az adatok, áldozatok számának pontosítására, összehasonlítására. Az iratok meglehetősen rendezetlenek. Tapasztalható – főként a korai időszakban – a hanyag iratkezelés, a nevek pontatlan írása, a települések keverése. Éppen ezért gondos és alapos kutatómunkára van szükség ahhoz, hogy az iratok tartalmát felhasználhatóvá tegyük a történelemtudomány számára.

MARTONOS VESZTESÉGE

A Vörös Hadsereg 1944. október 8-án érkezett Martonos alá. Először egy menekülő mozdonyt lőtték aknavetővel, de annak sikerült egerutat nyernie, és elrobogott Horgos felé. A szovjetek 3 óra felé kezdték löni a falut: a templomtornyot is ellőtték, néhány házat is találat ért – ekkor esett áldozatul Börcsök Mátyás, Börcsök Verona, Luncz Emília és Luncz Mihály.⁴⁶⁹ Mivel ellenállás egyáltalán nem volt, az oroszok abbahagyták a falu lövését és bevonultak.

1944. október 11-én néhány helyi szerb fiatal brutális módon agyonverte Németh József leventeoktatót. További 24 helyi polgárt heteken át tartó kínzás után az OZNA egységei karöltve a helyi fegyveresekkel 1944. október 21-én likvidáltak.⁴⁷⁰

A Martonosi Népfelszabadító Bizottság elnöke 1944. november 22-én tájékoztatta a Népfelszabadító Hadsereg zentai parancsnokát arról, hogy Martonoson véget ért a razzia, amit a Vajdasági Rohambrigád I. zászlóaljának két szakasza hajtott végre, és a büntetőexpedíció a fent említett napon 25⁴⁷¹ magyart likvidált.⁴⁷²

466 A *Közép-európai Közlemények* című folyóiratban (IV. évf. 2011. 3–4. sz.) megjelent tanulmány (Forró Lajos: *Észak-Bácska sorsa 1944–45-ben*) bővített, átdolgozott változata.

467 Korabeli nevén Uzunovičevo.

468 Forró 2007, 56–58., 72., 76–78.

469 Nestor 1975. Žrtve fašizma iz Martonoša 1941–45. 2.

470 Forró 2007, 60.

471 November 21-én 24 magyart végeztek ki. A „gondos szerb jelentés” nem felejtette el az áldozatokhoz hozzáírni az október 11-én agyonvert Németh József leventeoktatót.

472 TLZ. F. 122. Broj: 11/22. novembra 1944. g.

Az eddig ismert likvidált helyiek: Bárány Ferenc, Fejős Ferenc, Forró Lajos, Gruik János, Holló Ferenc, Horváth Gergely, Horváth Miklós, Józsa Károly, Kéri János, Koncz István, Lendvai Antal, Nagy Gábor, Németh József, Püspök János, Sáfrány Kálmán, Sörös Sándor, Sörös János, Szabó Antal, Szarapka Péter, Takács László, Török Orbán, Török János, Varkulya Pál, Werner Mihály és Ózsvár Péter.

A Vajdasági Levéltárban a háborús bűnöket vizsgáló bizottság anyagaiban Martonossal kapcsolatban bőséges iratanyag található.

A *kivégzett háborús bűnösök könyvében*⁴⁷³ 13 martonosi likvidált neve található. Néhány helyen az állítólagos bűn is fel van tüntetve. Az irat szerint Nagy Gábor (részvétel a razziában), Horváth Miklós (részvétel a razziában), Sáfrány Kálmán (rendőr), Kéri János (letartóztatásokat végzett), Takács László (vert, kínt, erőszakoskodott), Gruik János (-), Károly József (bevezette a magyar katonákat, hogy verjék a szerbeket), Csal Imre (a magyarok bejövetelkor ő vezette a szerbek kivégzését), Barbulya Pál (betört és fosztogatott), Holló Ferenc (részvétel a razziában), Sörös János (-) likvidálása 1944. december 2-án történt, míg Balázs Géza (aktív magyar katona), Janucki Matija (nyilas) likvidálására 1944. október 24-én került sor.

Az állítólagos bűnök bizonyítása nem történt meg, legalábbis erre utaló nyomot a levéltárban nem találtunk, illetve a helytörténeti kutatások cáfolják, hogy nevezett személyek elkövették az említett bűnöket.

A likvidálás dátuma is bizonyítottan téves. A Zentára küldött jelentés alapján, amit megerősít a visszaemlékezők vallomása is – a gyilkosság 1944. november 21-én történt.

Összehasonlítva a névsort az eddigi kutatások eredményeivel és kihúzva a fordításból az esetleges elírásból adódó névegyezéseket, Csal Imre, Balázs Géza és Janucski Mátyás szerepel újként a névsorban.

Az újvidéki Tartományi Bizottság utasítása értelmében a martonosi helyi bizottság október 19-én készíti el a faluban likvidáltak névsorát. (44. *dokumentum*) A lista az eddig is ismert 24 áldozat nevét – Németh József leventeoktató kivételével – tartalmazza.⁴⁷⁴ Ebben az iratban is fellelhető az a gyakori jelenség, hogy a likvidált személyek foglalkozását, a társadalomban elfoglalt szerepét kényszeredetten, háborús bűnként odairják. Ezek a jelzők gyakran – nem igazak, nem bizonyítottak – csak azért kerülnek oda, hogy a likvidálásokat utólag megindokolják. Csak példaként említjük meg Holló Ferenc esetét, akit nemzetőrként jelölnek az iratban, holott erre semmiféle bizonyíték, írásos nyom nem található sem az átvizsgált dokumentumokban, sem a tanúk visszaemlékezéseiben. Ugyanez a helyzet a kémként jelzett Török János, Forró Lajos és Takács László esetében is.

A Zentai Statisztikai Hivatal Szabadkának megküldött iratában⁴⁷⁵ 391 név található (45. *dokumentum*), benne Mohol, Zenta, Magyarkanizsa (Adorján, Tóthfalu, Oromhegyes), Martonos és Horgos likvidáltjai. A listán 31 martonosi neve található. Több név más helyesírással kétszer is a listán van (Seres János – Meres János, Barbulya

473 VL. F. 183. Knjiga: 73. Knjiga evidencije streljanih ratnih zločinaca 1944–1945.

474 VL. F. 183. Kut.: 503. 1945: 218–429. Broj: 303.

475 VL. F. 183. Kut.: 504. Srezko Statističko Veće Senta. 1945: 150–247. Broj: 240.

Pál – Varkulya Pál, Sárvári Kálmán – Sáfrány Kálmán). Az iratban három eddig nem ismert martonosi név Balázs Géza, Janucski Mátyás és Csal Imre szerepel.

A Szabadkai Körzeti Háborús Bűnöket Vizsgáló Bizottság Újvidékre küldött iratában⁴⁷⁶ 829⁴⁷⁷ név található. (46. dokumentum) A névsorban 36 martonosi név lelhető fel. A zentai irathoz hasonlóan itt is vannak nevek, amelyek más helyesírással kétszer szerepelnek. Összehasonlítva a neveket az eddig ismert 25 likvidált nevével, az alábbi 9 új név merült fel: Balázs Géza, Gál Imre, Janucski Mátyás, Hegedűs József, Hunas Ferenc, Horvát István, Sárvári Károly, Mertelj Ferenc, Csal Imre. Gál Imre és Csal Imre valószínűleg ugyanaz a személy.

A fent említett irat mellett Szabadkával kapcsolatban van egy kiegészítő lista,⁴⁷⁸ amely Martonoson 3 nevet említ. Ezek a nevek megtalálhatóak az eredeti listában is (Merten Ferenc, Horvát Miklós, Csal Imre). Érdekességként megemlíthetjük, hogy az iratban Janucski Mátyás (Janučki Matija) zentaiként van feltüntetve, nevét a zentai helyörténeti kutatások viszont nem említik. Persze az elírás lehet hanyag iratkezelés is, hiszen Martonos közigazgatásilag Zentához tartozott.

Átvizsgálva a háborús bűnösök, presuđeni, vagyis a likvidáltak kartonjait,⁴⁷⁹ 25 martonosi nevet sikerült találni. Balázs Géza, Bárány Ferenc, Barbulja Pál,⁴⁸⁰ Čal Imre, Fejős Ferenc, Forró Lajos, Gál Imre, Gruik János, Sáfrány Károly,⁴⁸¹ Szarapka Péter, Sárvári Kálmán, Sörös János, Takács László, Török János, Török Orbán, Varkulya Pál és Werner Mihály neve szerepel a kartonokon. Összehasonlítva a névsort az eddigi áldozatokkal, Balázs Géza, Čal Imre, Gal Imre, Sárvári Kálmán szerepel újként a felsorolásban.

Összesítve a Vajdasági Levéltárban talált iratokat, az eddig lejegyzett 25 név mellett 8 új nevet sikerült azonosítani. Így az eddigi név szerint azonosított likvidáltak száma 33-ra nőtt.

Átvizsgálva a zentai levéltárban található holtta nyilvántási és vagyonekkozbiási iratokat, illetve a világháború katonai áldozatait, a 8 új név közül Balázs Gézáról, Hegedűs Józsefről és Horváth Istvánról találtunk adatokat. Balázs Géza 1922. április 22-én született Martonoson. 1943-ban vonult be és a 16. határvadász-zászlóaljban teljesített szolgálatot. Zombornál tűnt el 1944. október 21-én.⁴⁸² Holtta nyilvántották, és a halál időpontját 1946. május 16-ban állapították meg.⁴⁸³ Hegedűs József Magyarokánján született 1919. december 24-én. 1944 szeptemberében vonult be, eltűnt.⁴⁸⁴

476 VL. F. 183. Kutija: 80. 1944-46. Strogo poverljivo. 1946: 1-16. broj: 3.

477 Szabadka 273, Bajmok 26, Zenta 79, Ada 21, Martonos 36, Horgos 42, Magyarokániza 103, Mohol 159, Topolya 42, Pacsér 8, Bácskossuthfalva 4, Nagyfény 6, Kishegyes 2, Radanovac 9, Királyhegy 8, Hajdújárás 5, Tavankút 4, Verušić 1, Mélykút 1.

478 VL. F. 183. Kut.: 536. Okrug Subotica. Spisak Likvidiranih u okrugu Subotičkom. (Az iraton egyéb jelzés nem található.)

479 VL. F. 183. Kut.: 582 i 583.

480 Varkulya Pál a listában kétszer szerepel: Barbulya és Varkulya néven is.

481 Valószínűleg Sáfrány Kálmánról van szó.

482 Molnár 2003, 133.

483 TLZ. F. 127. Zentai Járásbíróság. R. 220/1956. Balázs Géza holtta nyilvántási ügye.

484 Molnár 2003, 147.

A horgosi likvidáltokról⁴⁸⁵ készült listán található egy Horváth István nevű személy, de a névazonosság ellenére nem bizonyítható, hogy azonos személyről lenne szó. Viszont vagyonekobbzási eljárásában az iratok szerint Horváth István Horgoson ismeretlen.⁴⁸⁶

A további öt személlyel kapcsolatban eddigi kutatásaink nem jártak eredménnyel. Róluk semmiféle anyag nem található. A fent említett két magyar katona esete viszont arra enged következtetni, hogy ők is a magyar hadsereg Bácskából bevonult katonái lehettek, akiket a visszavonulás során fogtak el, és – esetleg a martonosi polgárokkal együtt – likvidáltak. További információkat a martonosi tömegsír feltárását követően kaphatunk.

A likvidált martonosiak névsora:

1. Bárány Ferenc (földműves)
2. Fejős Ferenc (rendőr)
3. Forró Lajos (hentes)
4. Gruik János (rendőr őrzetető)
4. Holló Ferenc (asztalos)
6. Horváth Gergely (rendőr)
7. Horváth Miklós (napszámos)
8. Józsa Károly (szabó)
9. Kéri János (rendőr)
10. Koncz István (napszámos)
11. Lendvai Antal (postai alkalmazott)
12. Nagy Gábor (községi pénztáros)
13. Németh József (leventeoktató)
14. Püspök János (földműves)
15. Sáfrány Kálmán (rendőr)
16. Sörös Sándor (rendőr)
17. Sörös János (községi bíró)
18. Szabó Antal (rendőr)
19. Szarapka Péter (földműves)
20. Takács László (kosaras)
21. Török Orbán (földműves)
22. Török János (halász)
23. Varkulya Pál (rendőr)
24. Werner Mihály (apátplébános)

485 Lásd a *Horgos vesztesége* alfejezetben.

486 TLZ. F. 127. Zentai Járásbíróság. Vp. 1039/1945. Horváth István vagyonekobbzási eljárása.

A Martonoson likvidált kishomoki áldozat:

1. Ozsvár Péter (munkás)

A Magyar Hadsereg áldozatai, akik a martonosi likvidálásokkal kapcsolatba hozhatók:

1. Balázs Géza (magyar katona)
2. Hegedűs József (magyar katona)

A Martonos kapcsán az OZNA-iratokban említett további likvidáltak Martonosról:

1. Gál vagy Csal Imre
2. Janucski Mátyás
3. Hunas Ferenc
4. Horvát István (a horgosi listában Vp. 1039/45)
5. Sárvári Károly
6. Mertelj Ferenc

A partizán, illetve a szovjet bevonulás civil áldozatai Martonoson:

1. Börcsök Mátyás
2. Börcsök Verona
3. Luncz Emília
4. Luncz Mihály

MAGYARKANIZSA VESZTESÉGE

Magyarkanizsa lakossága szintén megszenvedte az 1944-es impériumváltást. Az eddigi kutatások a városban 51 likvidált áldozatot tudtak azonosítani, ebből 35 helybéli, 12 oromhegyesi, 3 tóthfalusi, 1 pedig oromi illetőségű.

A nem helyieket vagy berendelték Magyarkanizsára kihallgatásra, vagy egyszerűen néhány partizán lovas kocsival begyűjtötte őket. Tari János plébános – aki 1944-ben Tóthfaluban káplánkodott – emlékei szerint a tóthfalusi Szabó Dénes plébánost október 25-én vagy 26-án kocsival vitte Magyarkanizsára egy partizáncsoport.⁴⁸⁷

A magyarkanizsai magyarok sorsáról a helyi szerbekből alakult „Tízes Tanács” döntött. Ők szabták meg, hogy kit kell összeszedni és levinni a helyi magyarok közül a Városháza pincéjébe.

A begyűjtött emberek egy részét a pincében agyonkínózták. Őket éjszakánként hordták ki a Tisza menti erdőbe, ahol tetemeiket tömegsírokba dobálták. Az ilyen szállítmányok mindennaposak voltak, ezért a sírt be sem temették, csak mésszel

487 Tari 2004, 171.

öntötték le a hullákat. Voltak olyan áldozatok is, akiket élve hajtottak az erdőbe, és ott lőttek agyon.

Említésre méltó, hogy egy 1949-ben készült holtta nyilvánítási okiratból kiderül, hogy az egyik eltűnt személyt 1944. november 21-én vagy 22-én az ún. „expedíciós század” ismeretlen helyre vitte, ahonnan soha nem tért vissza.⁴⁸⁸ Ezen irat tanúsága szerint Zenta, Becse és egyéb helységek mellett a magyarkanizsai likvidálásokban is részt vett Petar Relić-Čedo⁴⁸⁹ vajdasági OZNA-főnök halálszázada is. A dátum a martonosi és a horgosi likvidálásokkal szintén kapcsolatba hozható.

A magyarkanizsaiak nagy részét a Tisza-parton⁴⁹⁰ kiásott tömegsírokba dobták. Egy nagy tömegsír mellett, amelyben 50-60 tetem található, van még két kisebb sír is, benne síronként 10-15 likvidált helyi magyarral.

Az eddig – főképpen az oral history módszerével – összegyűjtött áldozatok: Apró Lukács, Bagi Antal, Bakota Ferenc, Bata József, Bata Péter, Berecz István, Bicskei Mihály, Bús György, Cérna András, Cseszko István, Csépe Antal, Csikós János, Domonkos Gyula, Filip István, Gajda József, Gyalús Lajos, Harmath Péter, Harmath Tamás, Kávai Miklós, Kiss Miklós, Kókai Lajos, Koleszár (oromi), Koncz István, Kosányi György, Kosányi Imre, Kossányi Ferenc, Kostyán Antal, Kovács Imre, Losonc István, Medgyesi István, Milutinovics Gábor, Muhi Ferenc, Nacs József, Nagy György, Nagy József, Novák Lajos, Papp János, Remete-Rajics Sándor, Rekecki János, Sarnyai Mihály, Sipeki Pál, Sóti Dezső, Szabó Dénes, Szilágyi Jenő János, Takács György, Teleki Béla, Törteli Ferenc, Tóth János, Újvári Vilmos, Vajda András, Vitéz Ferenc.⁴⁹¹

A meglévő névsorral kapcsolatban érdemesnek találjuk megjegyezni, hogy Teleki Béla molnár nem a partizánmegtorlások áldozata. Őt egy szovjet tankgránát ölte meg⁴⁹² 1944. október 8-án.

A Vajdasági Levéltár 183-as fondjában Magyarkanizsával kapcsolatosan is számottevő iratmennyiség található. Igaz, rendkívül hanyag iratkezelés figyelhető meg. Számos esetben a bejegyzéseket készítő Magyarkanizsa iratanyagában jegyezték le a városhoz tartozó kisebb falvak – Adorján, Oromhegyes, Tóthfalu stb. – adatait megnehezítve a kutatók számára az áldozatok hovatartozásának azonosítását. A likvidáltakról készített névsorokban csupán néhol jelzik külön, hogy az illető pontosan hol lakott.

*A kivégzett háborús bűnösök könyve 1944 és 1945 között*⁴⁹³ című könyv 21 magyarkanizsai nevet tartalmazza. A bűnök felsorolásánál nyilaspartai tagság, fizikai bántalmazás, lopás, beség, gyilkolás, fegyverrejtegetés, internálás és két esetben

488 Mészáros 1995, 68.

489 Petar Relić-Čedo (Krčedin, Sremski Karlovci, 1913 – 1990) politikai munkás. A Stara Pazova-i járás felkelésének egyik irányítója. A háború után a Jugoszláv Kommunista Párt Vajdasági Tartományi Bizottságának elnöke, Vajdaság Autonóm Tartomány Legfelsőbb Bíróságának elnöke, tagja és alelnöke a Vajdaság Autonóm Tartomány Végrehajtó Tanácsának, államminiszter, néphős. A későbbi kommunista érában kiadott hivatalos életrajzokban sehol nem említik mint a büntetőszázad parancsnokát.

490 A köznyelvben Szigetnek nevezik ezt a helyet.

491 Forró 2007, 56–58.

492 Nestor 1975. Žrtve fašizma iz Kanjiže 1941–45, 6.

493 VL. F. 183. Knjiga: 73. Knjiga evidencije streljanih ratnih zločinaca 1944–1945.

razziában való részvétel található. Bizonyító eljárás nincs mellékelve, nevezett személyek csupán a feljelentések alapján kerültek fel a listára. A kivégzés dátumaként 5 személynél 1944. november 25-e, 3-nál november 26-a, 10-nél november 28-a, 3-nál pedig november 29-e van megadva.

Az eddig ismert névsorral összehasonlítva 4 új név került elő: Balázs István, Lonti Gábor, Gajda János és Almási János. Elképzelhető, hogy Balázs István azonos az adorjáni Balassa Istvánnal, de ez nem bizonyítható. Lonti Gábor bizonyíthatóan azonos Milutinovics Gáborral, akit likvidáltak, és neve már szerepel a listán, esetében a Lonti csupán becenév. Gajda János neve pedig minden bizonnyal hibásan van a listán, nevezettnek ugyanis sikerült elszöknie. Visszaemlékezésében ő maga mesélte el szökésének körülményeit: miközben az erdőn keresztül hajtották halálra szánt társaival együtt, sikerült kezeit eloldani és elfutnia:

„Utánam golyózáport zúdítottak, de én ellenkező irányba kezdtem kúszni-mászni, így hála Istennek, nem találtak el a gyilkos lövedékek. Az is nagyban hozzásegített a meneküléshez, hogy koromsötét éjszaka volt. Mire a töltéshez érkeztem, hangos jajveszékelt hallottam, és a lövésektől csak úgy visszhangzott az erdő.

Nehezen átmásztam a töltésen. A lábaimról a köröm mind le volt verve tömőfával, csupa sár és vér volt meztelen testem, nem csoda, hogy újjvárosi ismerőseim nem mertek beengedni, s így továbbszaladtam, mire végre egy rokon család ruhát adott. Kicsit megmosakodtam, és még ma sem tudom, hogy mi adott ahhoz erőt, hogy még akkor éjjel átmenekültem a határon, ahol még ma is élek, de kezeimen, csuklóimon ma is meglátszik a vastag kötél csomóinak helye.”⁴⁹⁴

Magyarkanizsa 1945. október 18-án küldi el Zentának a likvidált áldozatok névsorát és a községben 96 eltűntről⁴⁹⁵ tesz jelentést.⁴⁹⁶ (47. dokumentum)

A Zentai Statisztikai Hivatal Szabadkának megküldött iratában⁴⁹⁷ 102 magyarkanizsai⁴⁹⁸ név található. Ebből 45 adorjáni, 12 oromhegyesi név (Gyalús Lajos és Törteli Ferenc neve kétszer is szerepel az iratban). Új nevek: Csiszári János, Almási János, Gajda János, Lonti Gábor, Balázs István, Remete Sándor, Szecsei István, Csanádi Vilmos, Molnár Antal, Tóth István.⁴⁹⁹

A szabadkai körzetben likvidáltak⁵⁰⁰ irata Magyarkanizsával kapcsolatban 98 nevet tartalmaz. Ebből bizonyíthatóan 34 adorjáni, 12 oromhegyesi.

494 Gajda János visszaemlékezése. Matuska 1991, 123.

495 A lista tartalmaz adorjáni, tóthfalusi, oromhegyesi áldozatokat is. A többi községi listával ellentétben – ahol likvidáltakról beszélnek – ez az irat óvatosabban fogalmaz: „A felszabadító hadsereg 1944-es bejövetele kapcsán eltűnt személyek Magyarkanizsán.”

496 VL. F. 183. Kut.: 505. Veće Statističara za srez Subotica. Mesno povereništvo Stara Kanjiža. Broj: 171.

497 VL. F. 183. Kut.: 504. Sresko Statističko Veće Senta. 1945: 150–247. Broj: 240.

498 Adorján, Oromhegyes és Tóthfalu áldozatai is benne szerepelnek.

499 Tóth István adorjáni áldozat. Vele részletesebben az *Adorján vesztesége* című alfejezetben foglalkozunk.

500 VL. F. 183. Ku.: 80. 1944–46. Strogo poverljivo. 1946: 1-16. Broj: 3.

A likvidálásra indoklás vagy ítéletre hivatkozás nincs az iratban.

Összehasonlítva az eddig ismert likvidáltak névsorával és kihúzva a fordításból az esetleges elírásból adódó névegyezéseket, a következő 18 új név merült fel: Almási János, Balázs István, Bat Antal, Veres András, Gajda János, Dukai Pál, Gyulai Lajos, Kovács Miklós, Lonti Gábor, Molnár Antal, Remete Sándor, Szecsei István, Tóth István, Csiszári János, Csanádi Vilmos, Kovan Miklós, Rente József, Csiszári József. A magyarkanizsai Remete Sándor azonos a listán már szereplő Rajics Sándorral, Rente József pedig valószínűsíthetően Remete József, akit Adorjánon lóttek agyon október 31-én, és neve már szerepel az adorjáni likvidáltak névsorában.

Az eredeti dokumentumhoz tartozó kiegészítő lista⁵⁰¹ Magyarkanizsával kapcsolatban 4 olyan nevet említ, akik az eredeti listán is rajta vannak.

A likvidáltak (presuđeni) kartonjai⁵⁰² között Magyarkanizsával kapcsolatban 93⁵⁰³ nevet találtunk. Ebből 38 magyarkanizsai, 40 adorjáni, 12 oromhegyesi, 3 tóthfalusi. Összehasonlítva a kartonokon talált neveket az eddigi áldozatokkal, Apró István, Balázs István, Bat Antal, Csanádi Vilmos, Csiszári János, Csiszári József, Dukai Pál, Gajda János, Gubás János, Kovács Miklós, Molnár Antal, Szecsei István, Tóth István, Vörös András szerepel új névként a felsorolásban.

Gubás János hentesmestert a fogva tartás és a kínzás után hazaengedték – a visszaemlékezők szerint felesége váltotta ki pénzért, aranyért –, de nemsokára behalt a börtönben elszenvedett verésbe. Elképzelhető, hogy Szecsei István azonos az Adorjánon likvidált Szecsei Lukáccsal, de ez nem bizonyítható. Gajda Jánosnak sikerült elszöknie (lásd fentebb).

A Vajdasági Levéltár 183-as fondjában található, nem konkrét likvidáltakról szóló iratok átvizsgálása során is előkerülhetnek olyan likvidált személyek nevei, akik egyébként más iratokban nem szerepelnek. A *Megszállók és Támogatóik Bűntetteit Kivizsgáló Vajdasági Bizottság első bűncsoportjába tartozó tömeges bűnök a bevonulással kapcsolatban* című iratban⁵⁰⁴ 493. sorszám alatt Vajda József 27 éves magyarkanizsai kereskedősegéd esetében odaírták, hogy nevezettet likvidálták. Vajda József neve egyetlen más iratban sem szerepel áldozatként.

A zentai levéltárban található holtta nyilvánítási és vagyonekbejegyzési iratokat átvizsgálva az új nevek közül Almási Jánosról, Apró Istvánról és Molnár Antalról találtunk adatokat. Almási Jánost 1958. április 3-án nyilvánították halottá, és elismerik, hogy nevezett 1944 novemberében a magyarkanizsai Városháza pincéjéből tűnt el.⁵⁰⁵ Apró István ügyét lásd a róla szóló fejezetben. Molnár Antal eltűnését 1945. május 14-én

501 VL. F. 183. Kut.: 536. Okrug Subotica. Spisak Likvidiranih u okrugu Subotičkom. (Az iraton egyéb jelzés nem található.)

502 VL. F. 183. Kut.: 582 i 583.

503 Eredetileg 97 név található a listán, de Kiss Miklós, Koncz István, Medgyesi István és Törteli Ferenc kétszer szerepel a kartonokban.

504 VL. F. 183. Kut.: 505. Zločini okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini. I. grupa masovnih zločina „Ulazak”.

505 TLZ. F. 127. Zentai Járásbíróság. R. 249/1958. Almási János magyarkanizsai lakos holtta nyilvánítási ügye.

jelenti be felesége, Molnár született Farkas Teréz. Vallomása szerint férjét, Tóth József kézbesítőt ismeretlen fegyveresek 1944. október 19-én a Városházára hurcolták, ahonnan október 31-én eltűnt.⁵⁰⁶ Molnár Antal holtta nyilvánítására 1966. június 30-án került sor.⁵⁰⁷

A zentai levéltárban található eltűnési bejelentések, holtta nyilvánítások és vagyonekhozási iratok, valamint a plébániák halotti anyakönyveit Cikó Gábor, Gubi Mihály, Sarnyai Ferenc, Szalma János, Szalma József és Bosznai István neve hozható kapcsolatba a partizánmegtorlásokkal.

Cikó Gábor 1948. június 3-án kelt holtta nyilvánítási irata szerint nevezett 1945. január 23-tól a Sremska Mitrovica-i börtön lakója volt, ahol 1945. május 15-én elhunyt. Gubi Mihály eltűnését 1945. május 29-én jelenti be testvére, Körmöczi született Gubi Julianna. Az irat szerint:

„1944. október 7-én, amikor Magyarokiszsa felszabadult, az orosz katonaság Sarnyai István házába katonai dolgokat talált. Elhívták az öcsémet, Bagi Mihályt, hogy legyen tolmács, de többé nem tért haza, és nem is jelentkezett. Úgy hallottam, hogy Horgoson kivégezték, és az ottani katolikus temetőben ásták el.”⁵⁰⁸

Sarnyai Ferenc 1958. október 28-i holtta nyilvánítási irataiban Bosznai János és Purgel Pál tanúk szerint a nevezettet a szovjet hadsereg bevonulása alkalmával gyilkolták meg.⁵⁰⁹ A Szalma János és Szalma József elleni vagyonekhozási eljárás irataiban a nevezettek eltűntként szerepelnek. Mivel további bizonyítékok esetleges meggyilkolásukkal kapcsolatban nem találhatóak, valószínűsíthető, hogy az impériumváltás előtt mindketten elmenekültek Magyarokiszsáról.

Bosznai István magyarokiszsai lakost mint hadifoglyot lőtték agyon a szovjetek 1944. október 14-én. Magyarokiszsán temették el, ahol a Szent Órangyalok római katolikus plébánia halotti anyakönyvében 109/1944-es szám alatt került bejegyzésre.⁵¹⁰

A megtorlásokkal hozható kapcsolatba Kovács Dezső oromi illetőségű lakos is. Holtta nyilvánítási irataiból megállapítható, hogy nevezett az impériumváltást követően tűnt el. Gyalus Ferenc jegyzőkönyvbe mondott vallomásából kiderül, hogy Kovácsot 1944. október 23-án házából elhurcolták, és többet nem adott életjelt magáról. Kovács Dezsőt 1960. április 29-én nyilvánították holtta.⁵¹¹

Matuska Márton munkájában még két oromhegyesi áldozatról tesz említést. Eszerint 1944. október 31-én a zentai országúton megölték Domonkos Gyula és Bakota József oromhegyesi gazdálkodókat.⁵¹²

506 TLZ. F. 115. Községi Népbizottság, Magyarokiszsa, Büntetőügyi Alosztály, ikt. szám: 117/1945/12.

507 TLZ. F. 687. Községi Bíróság, Magyarokiszsa R. 310/1966. Molnár Antal magyarokiszsai lakos holtta nyilvánítási ügye.

508 TLZ. F. 115. Községi Népbizottság, Magyarokiszsa, Büntetőügyi Alosztály, ikt. szám: 117/1945/80.

509 TLZ. F. 127. Zentai Járásbíróság. R. 52/1958. Sarnyai Ferenc magyarokiszsai lakos holtta nyilvánítási ügye.

510 Molnár 2003, 137.

511 TLZ. F. Községi Bíróság, Magyarokiszsa. R. 57/60. Kovács Dezső oromi lakos holtta nyilvánítási ügye.

512 Matuska 1991, 129.

Csorba Béla munkájában, melyben a járeki (tisztaistvánfalvai) tábor áldozatainak névsorát közli, megemlíti Novák Viktória 16 hónapos magyarkanizsai kislány nevét, aki a táborban halt meg.⁵¹³

Magyarkanizsa esetében az eddig lejegyzett 51 név mellé 21 új nevet sikerült azonosítani. Az áldozatok száma így 72-re nőtt. Ebből 52 helybéli, 14 oromhegyesi, 3 tóthfalusi, 2 pedig oromi illetőségű, egy 16 hónapos kislány pedig a járeki tábor áldozata.

A likvidált magyarkanizsaiak névsora:

1. Almási János	26. Kostyán Antal
2. Apró István	27. Kovács Imre
3. Apró Lukács ⁵¹⁴	28. Kovács Miklós
4. Bagi Antal	29. Losonc István
5. Balazs István ⁵¹⁵	30. Medgyesi István
6. Bat Antal ⁵¹⁶	31. Milutinovics Gábor
7. Bata József	32. Molnár Antal
8. Bata Péter	33. Muhi Ferenc
9. Berecz István	34. Nacsa József
10. Bicskei Mihály	35. Nagy György
11. Cikó Gábor	36. Nagy József
12. Csanádi Vilmos	37. Novák Lajos
13. Cseszkó István	38. Papp János
14. Csikós János	39. Rekecki János
15. Csiszári János	40. Remete-Rajics Sándor
16. Csiszári József	41. Sipeki Pál
17. Dukai Pál	42. Szecsei István ⁵¹⁸
18. Filip István	43. Szilágyi Jenő János
19. Gubi Mihály	44. Takács György
20. Gyulai Lajos ⁵¹⁷	45. Tóth János
21. Kávai Miklós	46. Vajda András
22. Kiss Miklós	47. Vajda József
23. Kókai Lajos	48. Veres András
24. Kosányi György	49. Vitéz Ferenc
25. Kosányi Imre	

513 Csorba Béla: *Szétszórt csontjaink*. Temerin, 2011. 58.

514 Elképzelhető, hogy azonos az Adorjánon likvidált Apczi Lukáccsal.

515 Elképzelhető, hogy azonos az Adorjánon likvidált Balassa Istvánnal.

516 Elképzelhető, hogy azonos a likvidált Bagi Antallal.

517 Elképzelhető, hogy azonos az oromhegyesi Gyalus Lajos likvidált áldozattal.

518 Elképzelhető, hogy azonos az Adorjánon likvidált Szecsei Lukáccsal.

A Magyarkanizsán likvidált oromhegyesiek:

1. Bakota Ferenc	7. Koncz István ⁵¹⁹
2. Bús György	8. Kossányi Ferenc
3. Cérna András	9. Sarnyai Mihály
4. Csépe Antal	10. Sóti Dezső
5. Gajda József	11. Törteli Ferenc
6. Gyalús Lajos	12. Újvári Vilmos

A Magyarkanizsán likvidált oromi áldozat:

1. Koleszár ...-

Otthonából elhurcolt oromi áldozat:

1. Kovács Dezső

A Magyarkanizsán likvidált tóthfalusi áldozatok:

1. Harmath Péter +
2. Harmath Tamás +
3. Szabó Dénes plébános +

A zentai úton likvidált oromhegyesiek:

1. Bakota József -
2. Domonkos Gyula +

A partizán-, illetve a szovjet bevonulás civil áldozatai Magyarkanizsán:

1. Teleki Béla
2. Sarnyai Ferenc
3. Bosznai István

A járeki tábor magyarkanizsai áldozata:

1. Novák Viktória

519 Az iratok ellentmondóak vele kapcsolatban. Néhol magyarkanizsai lakosként szerepel.

ADORJÁN VESZTESÉGE

Adorján „felszabadulását” a környékbeli falvakhoz hasonlóan október 8-ra tette a későbbi jugoszláv történetírás. Pedig ebben a kis észak-bácskai falucskában nem volt semmiféle partizán- vagy szovjet bevonulás, de mindenki tisztában volt vele, hogy Adorján ismét Jugoszláviához tartozik. A falu lakossága tovább élte hétköznapjait – félelemben és bizonytalanságban –, amikor október 31-én délelőtt Magyarkanizsáról tizenheten érkeztek a faluba. Közöttük olyan ismert hóhérok, mint Aleksandar Oluški, Nikola Radaković, Svetozar Knežević Bačo, Mišo Jurišić. A magyarkanizsai különítmény azzal a céllal érkezett, hogy a Tiszába lövik a magyar férflakosságot.⁵²⁰

A magukat partizánnak nevező martalócok – valójában a Magyarkanizsai Népőrség tagjai – először egy háznál megebédeltek⁵²¹ és iszogattak egy kicsit, utána a piacra hajtották a lakosságot. Házról házra jártak, így szedték össze az embereket. A templom előtti téren körülbelül kétszáz férfit gyűjtöttek össze. Mivel sok nőt és gyermeket is idetereltek, a szerbek elálltak szándékuktól, miszerint az egész falut likvidálják. Megkezdődött a válogatás: először a papot, tanítókat, tanárokat választották ki, majd találomra jelölték ki áldozataikat. A kiválasztott ötven magyart lehajtották a Tisza-partra. Hamarosan nyilvánvalóvá vált a falusiak számára, hogy a fegyveresek mit terveznek. A Tisza-partra érve Bakota tanító könyörögni kezdett, hogy hagyják meg az életét, de a gyilkosok senkinek sem kegyelmeztek. Sorban a Tiszába lövöldözték az embereket. Előtte öt embert kiválasztottak: Bakota Antalt, Tandari Istvánt és még hármat. Az ő feladatuk volt, hogy a lelőtt embereket belelökjék a vízbe, aztán velük is végeztek. Szabados Pál megpróbált elszökni, mintegy 2 km-t úszott a Tiszán, de végül őt is lelőtték.⁵²²

Az 50 helyi magyar mellett még hat adorjánt likvidáltak. Öt személyt később vittek el vagy rendeltek be kihallgatásra Magyarkanizsára, ahol nyomuk veszett. Szecsei Jakabot pedig október 31-én a háza előtt, gyermekei és felesége szeme láttára lőtték fejbe.⁵²³

Az adorjáni áldozatok névsora ismert. Firány Lajos helyi plébános az esetet követően a likvidált falusiak nevét bevezette a halotti anyakönyvbe.

Átvizsgálva a Vajdasági Levéltár és a Zentai Történelmi Levéltár Adorjánra vonatkozó iratanyagát, sikerült egy új áldozatot azonosítani.

Felsőbb utasításra a helyi hatóság Magyarkanizsán is felszólította a lakosságot, hogy a háború után eltűnt hozzátartozókat jelentsék be. 1945. május 14-e és 29-e között 80 bejelentés történt, a magyarkanizsaiak mellett 44 adorjáni jelentette be hozzátartozója eltűnését. A bejelentések között van Tóthné született Tandari Terézia bejelentése, amelyben férje, Tóth István eltűnéséről számol be. (48. *dokumentum*)

520 Forró 2007, 71.

521 Németh Ilona visszaemlékezése. 2009.

522 Forró 2007, 74.

523 Sándor Lajos visszaemlékezése. 2009.

„A dátumra nem emlékszem pontosan, úgy gondolom, 1944. október közepén a férjem Magyarkanizsára ment Varga Ferenc papucsoshoz, hogy csizmáját megcsináltassa, de ez alkalommal nem jött vissza. Később személyesen voltam ennél a Vargánál, aki azt válaszolta, hogy nála egyáltalán nem járt a férjem. Azóta nem jelentkezett.”⁵²⁴

Tóth István neve – magyarkanizsaiként – szerepel az OZNA likvidálási listáin. Az eddigi kutatások emiatt magyarkanizsaiként tartották számon. A fenti irat azonban bizonyítja, hogy Adorjánon nem 56, hanem 57 áldozata volt a magyarellenes atrocitásoknak.

A likvidált adorjániak névsora:

1. Apczi Lukács	30. Nagy János
2. Bakota Antal	31. Németh János
3. Balassa István	32. Pásztor János
4. Bánszki Miklós	33. Pásztor József
5. Bicskei János	34. Pörzsölt József
6. Bicskei József	35. Radák Mihály
7. Bicskei József	36. Remete József
8. Bicskei István	37. Rózsa Ferenc
9. Bognár Sándor	38. Sarnyai István
10. Borsos József	39. Sándor Géza
11. Borsos István	40. Sándor István
12. Csanádi Imre	41. Sándor Lukács
13. Dukai Lajos	42. Satai János
14. Dukai Lukács	43. Sindeles István
15. Filiszter Kelemen	44. Szabó Ferenc
16. Gandis Vilmos	45. Szabados Pál
17. Gazdag Albert	46. Szecei Jakab
18. Horváth Gyula	47. Szecei Lukács
19. Kis Orbán	48. Sziveri Ferenc
20. Kocsis János	49. Takács Pál
21. Kovács Ferenc	50. Tandari István
22. Kocsis Zoltán	51. Tóth István
23. Körmöczi Gyula	52. Vajda István
24. Körmöczi Simon	53. Vajda Jakab
25. Laczkó Antal	54. Vajda Károly
26. Ladóczki István	55. Vajda Miklós
27. Lengyel Pál	56. Vörös Ferenc
28. Magda Péter	57. Zöldi Ferenc
29. Milutinovics Gyula	

524 TLZ. F. 115. Községi Népbizottság, Magyarkanizsa. Bűnügyi Alosztály, 117/1945/78-as ikt. szám.

HORGOS VESZTESÉGE

A Vörös Hadsereg a Tiszát átlépve október 8-án – több bácskai település mellett – elfoglalta a Horgossal szomszédos Martonost. A falu elestét követően a támadás megtorpant, és a német csapatok részéről néhány tank ellentámadást kísérelt meg Horgos irányából. A kialakult harcok⁵²⁵ két nappal tudták késleltetni Horgos elestét, ahová 10-én bevonult a Vörös Hadsereg, és a nyomában érkeztek a partizánalakulatok.

Hamarosan kirabolták a plébániát, a templomot, valamint az apácázárdát, és feljelentések alapján kezdték gyűjteni a bűnösnek vélt helyi magyarokat.

Virág István 84 éves plébánost azért hurcolták el, mert a magyarok bejövetelét követően misét celebrált, és hálát adott az Úrnak a felszabadulásért. A későbbi – a likvidálásokat követően gyártott – partizániratokban⁵²⁶ a plébánost azzal vádolják, hogy kezdeményezője volt a helyi szláv népesség letartóztatásának és internálásának. E vádat a későbbi kutatások nem támasztják alá. Valószínűsíthető, hogy – mint ahogyan erre számos példa akad – Virág István esetében is a későbbi iratokban megpróbálják a törvénytelen gyilkosságot igazolni.

Az impériumváltás napjaiban a nemzetőrség soraiba lépő magyar nemzetiségű falusiak – függetlenül attól, hogy elkövettek-e valamit – is bűnösnek számítottak. Valószínűleg a partizánok kezébe került a *Szegedi Új Nemzedék* 1942. április 12-én megjelent száma, amelyben az újság – egy évvel a felszabadulás után – elmondja a horgosi magyar bevonulás történetét, a nemzetőrség megalakulását, és közli tagjainak névsorát. Eddig hat olyan horgosiról tudunk, akinek benne van a neve az újságban, és 1944-ben likvidálták.

Itt kell szólnunk a horgosi nyilaspárt tagjairól, szimpatizánsairól is. Szálasi földet ígérő programja a faluban is népszerű volt. Az ideológiai szempont kevésbé, mint inkább a földhöz jutás lehetősége vonzotta a helyieket a pártba. Sokan családostul léptek be a szervezetbe, így a listán számos nő is található. A nyilaspárt gyűléseit egy helyi szerb – Đorđe Janković – kocsmájának egyik helyiségében tartották, ahol nemcsak a párt tagjai, hanem az érdeklődők, szimpatizánsok is megjelentek. Janković a megjelentekről egy névsort készített, ami valószínűleg eljutott a likvidálásokat végzők kezébe. Đorđe Janković 1944-ben a Martonosi Népőrség parancsnokaként⁵²⁷ maga is aktív szerepet vállalt a magyarok elleni atrocitások elkövetésében.

A foglyokat szörnyű kínzások után 1944. november 20-án a Szabadka felé vezető út mellett⁵²⁸ likvidálták.

A zentai levéltár iratai között van egy levél, amelyben a martonosi helyőrség parancsnoka november 20-án kéri a horgoson tartózkodó büntetőszázadot, hogy Martonosra is térjenek be. Így valószínűsíthető, hogy a horgosi magyarok legyilkolásában is részt vettek Petar Relić Čedo büntetőcsapatai.

525 Horgosi nagyszüleimtől gyakran hallottam annak az állítólagos német katonának a történetét, akit a szőlőkben találtak holtan, és ott is temették el.

526 VL. F. 183. Kut.: 536. Okrug Subotica. Deportiranje, naknadni spisak. Redni broj: 4.; Kut.: 538. 1944–1948. Srezovi R–Š. Srez Senta. Horgoš. Deportiranje. Redni broj: 8.

527 TLZ. F. 122. Broj: 67/1944. god.

528 Itt található a horgosi csárda romos épülete.

Az eddigi helytörténeti kutatások Horgoson 66 áldozatot⁵²⁹ azonosítottak. Ebből 53 horgosi, 5 királyhalmi, 1 törökkanizsai, 7 pedig környékbeli. Horgos: Ábrahám Dezső, Ábrahám Géza, Bálló János, Bársony Ferenc, Berényi Mátyás, Bordás János, Calbert János, Csikós Fehér Piroska, Dobó Antal, Farkas Géza, Fazekas János, Fehér Ferenc, Fehér István, Fülöp János, Harmat Ferenc, Harmat Péter, Hauk Ernő, Hegedűs József, Herceg Mihály, Herédi Valéria, Horváth István, Gubás Ferenc, Katona Ádám, Kiss Miklós, Kószó József, Lajtár Sándor, Lengyel Ferenc, Móra Pál, Muhi Ferenc, Nagy István, Nyitri János, Pakai Antal, Pataki Antal, Pintérné Bálint Mária, Radics Ernő, Radics György, Radics Károly, Radics Mihály, Reök Andor (Szabadka főispánja), Szabó Antal, Szabó János, Szalainé Nagy Erzsébet, Takács Mátyás, Tillinkó id. Ferenc, Tillinkó ifj. Ferenc, Tillinkó István, Tímár Ferenc, Tornai István, Tóth Pál, Túrú Pál, Varga Dénes, Vass József, Virág István; Királyhalma: Csehák Lajos, Fekete Mátyás, Krekusa Mátyás, Mihalecskó Mihály, Tolnay János; Törökkanizsa: Pálffy Kurucz János;⁵³⁰ környék: Almer Vilmos, Hartmann János, Gyalut Lajos, Pokal András, Szabadi István, Szmiljanszki Mátyás, Vojnik József.

A listát összehasonlítva a vajdasági és a zentai levéltárban talált adatokkal, új nevekkkel sikerült bővíteni a likvidáltak névsorát.

A *kivégzett háborús bűnösök 1944–45 között*⁵³¹ című könyvben 26 horgosi neve található. A likvidálás időpontja 6 személy esetében 1944. november 2-a, 12 esetben november 3-a, 6 esetben pedig november 6-a.⁵³²

A bűnök felsorolásánál 3 személynél gyilkosság vagy abban való részvétel, 7 személynél a nyilaspárti tagság szerepel, míg a többieknél nincs utalás a bűnösségre.

Mindenki rajta van a helytörténészek által összeállított listán. Kivéve Supahleder F. Balerija. Elképzelhető, hogy nevezett azonos a likvidált Herédi Valériával, de ez nem bizonyítható.

A Vajdasági Levéltár iratai között megtalálható a Horgosi Népbizottság 1945. október 19-i jelentése a háborús bűnöket vizsgáló bizottsághoz, amelyben 37, a felszabadulást követően likvidált magyar neve található.⁵³³ (49. dokumentum) Hozzáteszi, hogy a bizottságnak erre vonatkozóan semmilyen bizonyítéka nincs, és hogy a likvidált személyek egy része helyi, de egy részükről azt sem tudja, hogy kicsoda!

A felsorolásban Bojnik József,⁵³⁴ Szabadi István, Cocik József, Lengyel Ferenc, Fazekas János, Almer Vilmos, Fehér István, Ábrahám Géza, Katona Ádám, Túrú Pál, Farkas Géza, Radics György, Herceg Mihály, Pataki Antal, Tornai István, Pokal András, Virág István, Lajtner Sándor, Berényi Mátyás, Radics Mihály, Cecák Lajos,⁵³⁵ Takács Mátyás, Krekuska Mátyás, Szmillanszki Mihály,⁵³⁶ Tillinkó Ferenc, Hauk

529 Nagygyörgy Zoltán helytörténész összegzése alapján.

530 Pálffy Kurucz János törökkanizsai illetőségű magyar éppen menyasszonyánál tartózkodott Horgoson, így került az áldozatok közé.

531 VL. F. 183. Knjiga: 73. Knjiga evidencije streljanih ratnih zločinaca 1944–1945.

532 Kutatások rávilágítanak arra a tényre, hogy a *Kivégzett háborús bűnösök könyve* sok esetben helytelenül jegyzi a kivégzések időpontját. Hasonló a helyzet pl. Magyarkanizsa, Martonos stb. esetében is.

533 VL. F. 183. Kut.: 503. 1945: 218–429. Broj: 303.

534 A későbbi iratokban Vojnik József.

535 Névelírás, helyesen Csehák Lajos.

536 Későbbi iratokban Inijanszki Mihály.

Ernő, Herédi Valéria, Kabó János,⁵³⁷ Tillinkó Ferenc ifj., Bornás János,⁵³⁸ Baló János, Csikós Ferencné, Muhi Ferenc, Gyalut Lajos, Harmath Péter, Harmatman Tamás, Kiss Miklós neve szerepel.

Valószínűsíthető, hogy e lista alapján kerültek fel a rajta szereplő személyek a további listákra, összegzésekre. Sokuk kiléte ismeretlen, illetve a további iratok átvizsgálása sem hozott megnyugtató eredményt néhány személlyel kapcsolatban.

A Szabadkának megküldött jelentésében a Zentai Statisztikai Hivatal 37 horgosi (pontosabban 29 horgosi, 2 királyhalmi és 6 környékbeli) neve található. Az előző listákhoz képest egy új név merült fel, Cocik Mihály neve.

A szabadkai körzetben likvidáltak⁵³⁹ listáján Horgossal (benne Királyhalommal [5] és a környező tanyákkal [7]) kapcsolatban 42 név van feltüntetve.

Összehasonlítva a helytörténészek által összeállított névsorral, 8 új név merült fel. Ezek a következők: Balázs Bogdán, Balogh János, Cecik Mihály, Horkatman Tamás, Hunas Ferenc,⁵⁴⁰ Molnár Ferenc, Tominke Ferenc, Tóth Sándor.

A likvidáltak (presuđeni) kartonjai⁵⁴¹ között 31 horgosi és 5 környékbeli személy szerepel. A helytörténeti kutatásokkal összehasonlítva Balázs Bogdán, Cocik Mihály, Hunas Ferenc, Molnár Ferenc, Tominke Ferenc, Tóth Sándor neve szerepel.

Átvizsgálva a zentai levéltár anyagában található vagyonekobbzási iratokat, megállapíthatjuk, hogy – valószínűleg a fent említett irat alapján – valamennyi személy ellen elindul a vagyonekobbzási eljárás, de Ábrahám Géza, Bordás János, Fazekas János, Harmath Péter, Harmatman Tamás, B(V)ojnik József, Szabadi István, Lengyel Ferenc, Almer Vilmos, Tornai István, Krekuska Mátyás, Muhi Ferenc, Gyalut Lajos, Kiss Miklós, Inijanszki Mihály személyek esetében a helyi bizottság a vagyonekobbzási iratokkal kapcsolatban közli, hogy e személyek Horgoson ismeretlenek. Természetesen ennek az is lehet az oka, hogy nevezetteknek nem volt semmiféle vagyona, de az is elképzelhető, hogy nem horgosi személyekről van szó.

Horgossal kapcsolatban sajnos nem állnak rendelkezésünkre olyan bejelentések, mint amilyeneket Magyarokán, Adorjánon és Martonoson tettek az áldozatok hozzátartozói. Ezek az iratok vélhetően a belügyminisztérium iratai között találhatóak, amelyek jelenleg nem, vagy csak nagyon nehezen kutathatóak.

Összesítve a Vajdasági Levéltárban talált iratokat: az eddig lejegyzett 66 név mellé 9 nevet sikerült találni, így az eddig név szerint azonosított likvidáltak száma 75-re nőtt. Ebből 62 horgosi, 5 királyhalmi, 1 törökkanizsai, 7 környékbeli.

537 Helyesen valószínűleg Szabó János.

538 A vagyonekobbzási eljárás Bordás néven említi.

539 VL. F. 183. Kut.: 80. 1944-46. Strogo poverljivo. 1946: 1-16. Broj: 3.

540 Hunas Franjo neve ugyanezen dokumentumban a martonosi kivégzettek között is szerepel. Martonosall kapcsolatban viszont a helytörténeti kutatások egyértelműen cáfolják, hogy nevezett a martonosi likvidáltak között lett volna.

541 VL. F. 183. Kut.: 582 i 583.

A likvidált horgosiak névsora:

1. Ábrahám Dezső	32. Lengyel Ferenc
2. Ábrahám Géza	33. Molnár Ferenc
3. Balázs Bogdán	34. Móra Pál
4. Bálló János	35. Muhi Feren
5. Balogh János	36. Nagy István
6. Bársony Ferenc	37. Nyitri János
7. Berényi Mátyás	38. Pakai Antal
8. Bordás János	39. Pataki Antal
9. Calbert János	40. Pintérné Bálint Mária
10. Cecik (Cocik) Mihály	41. Radics Ernő
11. Csikós Fehér Piroska	42. Radics György
12. Dobó Antal	43. Radics Károly
13. Farkas Géza	44. Radics Mihály
14. Fazekas János	45. Reök Andor
15. Fehér Ferenc	46. Supahleder F. Balerija
16. Fehér István	47. Szabó Antal
17. Fülöp János	48. Szabó János
18. Gubás Ferenc	49. Szalainé Nagy Erzsébet
19. Harmat Ferenc	50. Takács Mátyás
20. Harmat Péter	51. Tillinkó id. Ferenc
21. Hauk Ernő	52. Tillinkó ifj. Ferenc
22. Hegedűs József	53. Tillinkó István
23. Herceg Mihály	54. Tímár Ferenc
24. Herédi Valéria	55. Tominke Ferenc
25. Horkatman (vagy
Harmatmann) Tamás	56. Tornai Tolnai István
26. Horváth István	57. Tóth Pál
27. Hunas Ferenc	58. Tóth Sándor
28. Katona Ádám	59. Túrú Pál
29. Kiss Miklós	60. Varga Dénes
30. Kószó József	61. Vass József
31. Lajtár Sándor	62. Virág István

A Horgoson likvidált királyhalmiak:

1. Csehák Lajos	4. Mihalecskó Mihály
2. Fekete Mátyás	5. Tolnay János
3. Krekusa Mátyás	

A Horgoson likvidált környékbeliek:

1. Almer Vilmos (szökevény a Horgos környéki tanyákról)
2. Gyalut Lajos
3. Hartmann János
4. Pokal András
5. Szabadi István
6. Szmiljanszki Mátyás (Mihály)
7. Vojnik József

A horgoson likvidált törökkanizsai áldozat:

1. Pálffy Kurucz János

A likvidáltakról készült névsorok sajnos még nem teljesek. Pontosabb adatokat a tömegsírok feltárása, illetve a jelenleg nem kutatható belügyminisztériumi iratok átvizsgálása után kaphatunk.